

Economic, Social, Cultural and Psychological Need Assessment of Staffs of the Martyrs and Sacrificers Foundation; A Case Study of Khuzestan Province

ARTICLE INFO

Article Type

Descriptive Study

Authors

Farokhvandi A.* MSc,
Parsi F.¹ MSc

How to cite this article

Farokhvandi A, Parsi F. Economic, Social, Cultural and Psychological Need Assessment of Staffs of the Martyrs and Sacrificers Foundation; A Case Study of Khuzestan Province. *Iranian Journal of Isaar Studies*. 2017;1(2):67-74.

ABSTRACT

Aims In order to achieve social welfare and provide needs of people of the society, at first it is necessary to carry out a need assessment in order to achieve a comprehensive understanding of the most important needs and priorities of the society. The purpose of this study was to evaluate the present situation and to investigate the needs of staffs of the martyrs and sacrificers foundation in four dimensions: economic, social, cultural and psychological and factors affecting it.

Instruments & Methods In this descriptive study, in 2014, 230 people of staffs of the martyrs and sacrifices foundation in Khuzestan province were randomly selected. The research tool was a researcher-made questionnaire to assess the present situation and level of needs. Data were analyzed by Pearson correlation coefficient, independent T-test and one-way analysis of variance.

Findings In most of staffs, the economic, social and cultural situation was at a moderate level and the psychological situation was at a good level. In %87.8, economic, social, cultural and psychological needs were at a high level, in %10.0 at an average level and in %1.7 at a very high level. There was a significant relationship between education level ($p=0.006$) and employment status ($p=0.0001$) with need level of staffs. As well as, there was a significant and reversed correlation between the economic situation ($r=0.774$), social situation ($r=0.439$), cultural situation ($r=0.253$) and psychological situation ($r=0.487$) with the general level of needs ($p=0.0001$).

Conclusion In most of staffs, the economic, social and cultural situation is at a moderate level and the psychological situation is at a good level. The economic, social, cultural and psychological needs of most people are high. The level of education, employment status and economic, social, cultural and psychological situation affect the level of needs

Keywords Social welfare; Need assessment; Economic; Social, Cultural; Psychological; Staffs of martyrs and sacrificers foundation

*Sociology Department, Human & Social Sciences Faculty, Science and Research University, Tehran, Iran

¹Social Welfare Planning Department, Social Sciences Faculty, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Correspondence

Address: Human & Social Sciences Faculty, Science and Research University, Tehran, Iran

Phone: +98 (61) 42239229

Fax: +98 (61) 33360604

amir_farokhvandi@yahoo.com

Article History

Received: November 15, 2016

Accepted: April 6, 2017

ePublished: May 30, 2017

CITATION LINKS

[1] Social welfare: structure and practice [2] Welfare theory [3] Needs assessment of different groups of Iranian Women in general sports [4] Educational needs (patterns and techniques) [5] Organizational behavior, concepts, theories, applications [6] Principles of organization and management [7] The relationship between some of the organization's problems and its lack of satisfaction [8] Theories of need and motivation [9] Insulin-treatment: QOL and metabolic control retrospective intra-group evaluations [10] Renovation and development: Search for alternative templates [11] Organization behavior [12] One in the community [13] The World Health Organization quality of Life (WHOQOL-BREF) questionnaire: Translation and validation study of the Iranian version [14] Quality of life and its effective factors (supervisors of households living in Tehran) [15] Personality theories [16] Comparative study on the quality of life amongst asthmatic boys and girls aged between 7-17 in Zanjan [17] Educational Psychology

نیازسنجی اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران؛ مطالعه موردی استان خوزستان

امیر فرخ‌وندی * MSc

گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه علوم و تحقیقات، تهران، ایران

فاطمه پارسى MSc

گروه برنامه‌ریزی رفاه اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

چکیده

اهداف: برای تحقق رفاه اجتماعی و تامین نیازهای افراد جامعه، نخست باید به نیازسنجی اقدام نمود تا از طریق آن بتوان به شناخت و دیدی جامع نسبت به مهم‌ترین نیازها و اولویت‌های جامعه دست یافت. هدف تحقیق حاضر، سنجش وضعیت موجود و بررسی نیازهای کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران در چهار بُعد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی و عوامل موثر بر آن بود.

ابزار و روش‌ها: در این پژوهش توصیفی در سال ۱۳۹۳، تعداد ۲۳۰ نفر از کارکنان شاغل در ادارات بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان به صورت تصادفی انتخاب شدند. ابزار پژوهش، پرسش‌نامه محقق‌ساخته ارزیابی وضعیت موجود و سطح نیازمندی بود. داده‌ها توسط آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون، T مستقل و تحلیل واریانس یک‌طرفه آنالیز شدند.

یافته‌ها: اکثریت کارکنان از نظر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در وضعیت متوسط و از نظر روانی در وضعیت خوب قرار داشتند. نیازمندی‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی ۸۷/۸٪ در سطح زیاد، ۱۰/۰٪ در سطح متوسط و ۱/۷٪ در سطح خیلی زیاد بود. میزان تحصيلات (P=۰/۰۰۶) و وضعیت استخدامی (P=۰/۰۰۰۱) با سطح نیازمندی رابطه معنی‌دار داشت. همچنین بین وضعیت اقتصادی (T=-۰/۷۷۴)، اجتماعی (T=-۰/۴۳۹)، فرهنگی (T=-۰/۲۵۳) و روانی (T=-۰/۴۸۷) کارکنان و سطح کلی نیازمندی آنها همبستگی معکوس و معنی‌دار مشاهده شد (P=۰/۰۰۰۱).

نتیجه‌گیری: اکثریت کارکنان از نظر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در وضعیت متوسط و از نظر روانی در وضعیت خوب قرار دارند. نیازمندی‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی اکثر افراد در سطح زیاد است. میزان تحصيلات، وضعیت استخدامی و وضعیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی از عوامل موثر بر سطح نیازمندی کارکنان هستند.

کلیدواژه‌ها: رفاه اجتماعی، نیازسنجی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، روانی، کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۰۸/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۱/۱۷

*نویسنده مسئول: amir_farokhvandi@yahoo.com

مقدمه

افزایش رفاه اجتماعی و کیفیت زندگی و زیست‌آحاد شهروندان ساکن در جامعه یکی از مهم‌ترین اهداف سیاست‌گذاران اجتماعی بوده و این مقوله از جمله معیارها و شاخص‌های پراهمیت برای سنجش میزان توسعه‌یافتگی یک جامعه به‌شمار می‌رود.

غایت رفاه اجتماعی را می‌توان تامین آسایش، آرامش، بهزیستی و رضایت‌مندی انسان‌ها از راه تامین نیازهای گوناگون بشری عنوان کرد، چنانکه با مرور شاخص‌هایی که برای رفاه اجتماعی برشمرده می‌شود می‌توان رفاه اجتماعی را به‌عنوان پاسخی به نیازهای انسان و برآیند ارضای این نیازها دانست. در تعریفی از رفاه اجتماعی که در دهه‌های پایانی قرن بیستم ارایه شد، رفاه اجتماعی به‌عنوان مجموعه اقدامات و خدمات گوناگون اجتماعی در جهت ارضای نیازهای افراد و گروه‌ها در جامعه و غلبه بر مسایل اجتماعی و در نهایت ایجاد مجموعه شرایطی که در آن خشنودی انسان در زندگی مطرح است تعریف شده است^[۱]. پس باید گفت که نیازها در متون مربوط به سیاست اجتماعی جایگاهی شامخ دارند و

سیاست اجتماعی بیش از هر چیز به نیازهای اساسی معطوف است، زیرا برآورده‌نشدن این گونه نیازها به‌معنی آن است که حیات آدمی نه می‌تواند شکوفا شود و نه حتی بقا یابد. سیاست اجتماعی به نیازهایی که در ذات خود، اجتماعی هستند نیز معطوف است^[۲]، چرا که نیازهای انسان محدود به نیازهای بیولوژیک نیست، بلکه دامنه آن بسیار گسترده‌تر است و انواع دیگر نیازهای انسان، از جمله نیازهای متعارف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و روانی را نیز شامل می‌شود.

نیازسنجی نیز از جمله مقولات مهم و مورد تاکید در برنامه‌ریزی‌های گوناگون به‌شمار می‌آید که می‌توان آن را فرآیند شناخت و سنجش و جمع‌آوری اطلاعات درباره نیازهای افراد، گروه‌ها، سازمان‌ها و موسسات و اولویت‌بندی آنها دانست تا از این رهگذر زمینه لازم برای برطرف‌کردن این نیازها فراهم آید^[۳] و جامعه و افراد حاضر در آن از جهات مختلف به رشد، توسعه، بهزیستی و رفاه نایل آیند.

نیازسنجی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهایی است که همواره برای بررسی و شناخت وضعیت موجود در مقایسه با وضعیت مطلوب، تعیین ضرورت‌ها، اهداف و استراتژی‌های رسیدن به این اهداف و در نتیجه تهیه برنامه و برنامه‌ریزی‌های مختلف در زمینه‌های گوناگون مورد استفاده قرار گرفته است. طی فرآیند نیازسنجی، مهم‌ترین نیازها و اولویت‌های جامعه‌های هدف مورد شناخت قرار گرفته و سعی می‌شود برای رفع این نیازها اقدامات لازم صورت گیرد. بنابراین آگاهی از نیاز به‌عنوان ملاک اصلی برای ارایه خدمات گوناگون و اجرای برنامه‌های متنوع در جهت رفاه و آسایش عمومی سبب شده است که تحقیقات و مطالعات گسترده‌ای در خصوص جایگاه، اهمیت و روش‌های مشخص‌کردن نیازها صورت پذیرد و بسیاری از صاحب‌نظران معتقدند که نیازها و شناخت آنها عامل اساسی برای تعیین اهداف خدمات اجتماعی به‌شمار می‌روند^[۴] که این، بررسی و تحقیق در شئون مختلف زندگی و از جمله پژوهش در مورد نیازهای اقشار مختلف اجتماع را ضروری می‌نماید. البته قطع به یقین، بررسی، شناخت و سنجش نیازهای مختلف گروه‌هایی همچون کارکنان و از جمله کارکنان اداراتی همچون ادارات بنیاد شهید و امور ایثارگران می‌تواند ضرورتی مضاعف داشته باشد، چرا که این گروه با خیل عظیمی از افراد جامعه (ایثارگران و خانواده‌های آنان) در ارتباطند که به‌دلیل شرایط خاصی که از آن برخوردارند جزء مخاطبان خاص سیاست‌های رفاه اجتماعی به‌شمار می‌آیند. بنابراین شناخت از وضعیت نیازهای مختلف این کارکنان و سعی در مرتفع‌ساختن این نیازها می‌تواند در کیفیت و سلامت زندگی فردی و اجتماعی آنان موثر بیفتد و در نتیجه کیفیت خدمت‌رسانی به جامعه هدف را ارتقا بخشد.

نیاز از جمله اصطلاحات و مباحثی است که صاحب‌نظران مختلف با توجه به حوزه مورد بررسی خود تعاریف و نظرات گوناگون و بعضاً متناقضی از آن به‌دست داده‌اند، چه اینکه این اصطلاح را می‌توان از دیدگاه‌های مختلف زیستی و فیزیولوژیک، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی و همچنین بسیاری حوزه‌های دیگر مورد بررسی قرار داد.

در اینجا برای برشمردن رویکردهای نظری مربوط به موضوع مورد بررسی به نظریاتی اشاره می‌شود که از دیدگاه‌های مختلف به موضوع مورد مطالعه اشاره کرده‌اند:

سلسله‌مراتب نیازهای *مازلو*: *مازلو* اساس فرض خود را بر این گذاشت که در درون هر انسان پنج دسته نیاز (به‌صورت طبقه‌بندی‌شده) وجود دارد. این نیازها عبارتند از: ۱- فیزیولوژیک

حداقل نیازهای معیشتی، مناسب و کافی بودن و ثبات و استحکام فرآیندهای جامعه‌پذیری، هنجارهای همگون و یک‌جانبه و اجرای عام و همگانی آنها، رشد ساختار نهادی مشارکت‌آمیز، نظام پاداش/شناسایی چندسطحی برای اکتساب فردی و تعاون و همیاری با جامعه، ترویج و ارتقای روحیات مساوات‌طلبانه و به‌رسمیت شناختن تقدم نیازهای اجتماعی.

۳- نیازهای فرهنگی و روانی: در سطح فردی شامل آزادی شخصی، سازگار و در توافق با نیازهای اجتماعی، فراغت و فرصت برای استفاده از آن به‌نحوی مولد، دسترسی به بهره‌وری از تولیدات/دستاوردهای فرهنگی، فرصت‌ها برای تسهیل کمک و شراکت فردی افراد در نکته بالا، احساس قدر و ارزش شخصی، فرصت‌ها برای پیشرفت و ترقی شخصی، و در سطح اجتماعی شامل ترویج و ارتقای روحیات مبتنی بر تساهل و مدارا نسبت به تفاوت‌های فرهنگی و مذهبی و حمایت از آزادی شخصی مشروع، سازمان‌دهی فعالیت‌های سودمند در اوقات فراغت، اتخاذ ختمشی و سیاست نشر و ترویج فرهنگ و هنرها، ارتقا/شناسایی فضیلت، فرصت‌های چندسطحی و چندجانبه آموزش مادام‌العمر.

۴- رفاه (نیازهای رفاهی): در سطح فردی شامل توانایی غلبه‌یافتن بر محرومیت‌ها و تبعیضات ساخته دست بشر، توانایی رهبری زندگی مفید و سودمند علی‌رغم نقص و ناتوانی طبیعی یا تصادفی، و در سطح اجتماعی شامل منسوخ‌کردن رویه‌های تبعیض‌آمیز مبتنی بر جنسیت، نژاد، مذهب، با توجه ویژه به گروه‌های تحقیرشده و فرامانده و از نظر فرهنگی محروم، طرح و برنامه‌های ویژه برای معلولان ذهنی و بدنی و اقدام مثبت برای دو نکته بالا.

۵- نیازهای انطباقی و سازش‌بخش: در سطح فردی شامل حس تاریخی (درک تاریخ)، آگاهی و هوشیاری نسبت به نیروهای شکل‌دهنده دنیای نوین، آمادگی و گرایش به سازگاری و انطباق سریع و روان با تغییرات در محیط فیزیکی و فرهنگی - اجتماعی و انتقاد اجتماعی سازنده، و در سطح اجتماعی شامل آموزش برای ارتقای آگاهی‌ها، راهبردهای ارتباطی موثر و کارآ برای تغییر سازش‌بخش، توسعه‌دادن شاخص‌های اجتماعی و رهبری و هدایت حسابرسی اجتماعی منظم، نظام‌های هشداردهنده پیشرفته در رابطه با بحران‌های در شرف وقوع و جرح و تعدیل مداوم ساختارهای نهادی.

۶- نیازهای مترقی: در سطح فردی شامل انگیزش برای کاوش و کشف، رسیدن به شناخت جدید و نشر آثار این درک و دانش، و در سطح اجتماعی شامل کشف مرزهای جدید دانش در علم و تکنولوژی، علوم انسانی و اجتماعی با تاکید بر کاربرد یافته‌ها برای ترقی و پیشرفت^[10].

نظریه *وایت*: *وایت* در طبقه‌بندی خود از نیازها، به نیازهایی توجه می‌کند که مستقیماً در سازمان ارضا می‌شوند. نیازهای مورد نظر وی عبارتند از: ۱- نیاز به امنیت، ۲- نیاز به تعلق و دوستی، ۳- نیاز به عدالت و رفتار صحیح، ۴- نیاز به استقلال و وابستگی و ۵- نیاز به تحقق وجودی^[11].

نظریه *کرچ*، *کرچفلید* و *بلاکی*: *کرچ*، *کرچفلید* و *بلاکی* در نظریه‌هایشان پیرامون نیازهای اجتماعی، با تاکید بر نیازهای اجتماعی در غرب، این دسته نیازها را برمی‌شمرند: ۱- نیاز به همبستگی با دیگران، ۲- نیاز به تملک، ۳- نیاز به قدرت‌طلبی، ۴- نیاز به نوع‌دوستی و ۵- نیاز به کنجکاوی^[12].

نظر سازمان جهانی بهداشت: به‌اعتقاد سازمان جهانی بهداشت کیفیت زندگی افراد را باید با توجه به چهار بُعد و چهار دسته نیاز مورد سنجش و ارزیابی قرار داد. این چهار بُعد تأثیرگذار بر کیفیت

(نیازهای زیستی) شامل گرسنگی، تشنگی، پناهگاه و سایر نیازهای فیزیکی، ۲- ایمنی (نیازهای ایمنی) شامل امنیت و محفوظماندن در برابر خطرات فیزیکی و عاطفی^[5]، ۳- نیازهای اجتماعی (وابستگی) شامل نیاز به دوست‌داشتن، مصاحبت، دوستی و وابستگی که ناشی از اجتماعی‌بودن انسان و علاقه او به تعلق و پذیرش از جانب دیگران و گروه‌های گوناگون است^[6]، ۴- احترام (نیازهای احترام) که به دو بخش درونی (شامل حرمت نفس، خودمختاری و پیشرفت) و بیرونی (شامل پایگاه، مقام، شهرت و جلب توجه) تقسیم می‌شود، ۵- خودشکوفایی که در این نیاز شخص می‌کوشد تا همان چیزی شود که استعداد آن را دارد و شامل رشد و دستیابی به همان چیزهایی است که فرد به‌صورت بالقوه استعداد رسیدن به آنها را دارد و به‌اصطلاح خودشکوفایی می‌شود.

نظریه *اریک فروم*: نیازهای اختصاصی انسان از نظر *اریک فروم* عبارتند از: ۱- نیاز به تعالی، ۲- نیاز به وابستگی، ۳- نیاز به همانندی، ۴- نیاز رجوع به اصل و ۵- نیاز به وسایل راه‌یابی^[7].

نظریه *نورمن مان*: *مان* تقسیم‌بندی نیازها را به‌طریق زیر انجام داده است؛ ۱- نیازهای فیزیولوژیک: گرسنگی، تشنگی، علایق جنسی و انگیزه‌های تحریک: نیاز به تحریک و احتیاج به جستجو و ۳- نیازهای شخصی - اجتماعی که عبارتند از: گروه‌جویی یا احتیاج به پیوستگی، انگیزه تحقیق، خودنمایی و تصاحب^[8].

نظریه *هورنکوئیست*: *هورنکوئیست* زندگی توام با کیفیت را در یک تعداد از ابعاد اصلی زندگی در رابطه با پنج نیاز زیر تعریف می‌نماید: ۱- قلمرو نیازهای فیزیکی شامل سلامت بدنی، ۲- قلمرو نیازهای روانی و عاطفی شامل احساس رضایت از زندگی، احساس خوب‌بودن و عملکرد فکری و عقلانی و همچنین اعتقادات شخص، ۳- قلمرو نیازهای اجتماعی شامل تماس اجتماعی و ارتباط مناسب با دیگران به‌طور عموم و با خانواده و همسر به‌طور ویژه، ۴- قلمرو نیازهای رفتاری - فعالیتی شامل ظرفیت پذیرش مراقبت از خود و انجام کار و فعالیت و حرکت، و ۵- قلمرو نیازهای مادی شامل وضعیت اقتصادی و مالی فرد^[9].

نظریه *دیوب*: *دیوب* به معرفی مهم‌ترین نیازها و ملزومات برجسته برای تأمین زندگی همراه با کیفیت می‌پردازد و آنها را در دو سطح فردی و جمعی نشان می‌دهد و معتقد است برای تأمین یک زندگی توام با بهزیستی و رفاه باید به‌نحو مطلوبی به این نیازها پاسخ گفت. نیازهای مورد نظر *دیوب* عبارتند از:

۱- بقا (نیازهای حیاتی): در سطح فردی شامل تغذیه کافی و مناسب مشتمل بر مواردی چون دسترسی آسان به منابع آب غیرآلوده، خانه و مسکن کافی و مناسب، پوشاک کافی و مناسب، دسترسی به دارو و درمان پیشگیری‌کننده و شفابخش، امنیت جانی و مالی، اشتغال سودمند و نافع، و در سطح اجتماعی شامل سامان‌دهی نظام‌های امنیت غذایی/تولید و توزیع آن، عرضه آب پاکیزه، طرح و برنامه‌های خانه‌سازی برای گروه‌های دارای درآمد پایین، سامان‌دهی نظام‌های تولید/توزیع برای پوشاک، سامان‌دهی شبکه تسهیلات پزشکی، امنیت و پلیس، طرح و برنامه‌های اشتغال، آموزش توده‌ای حوزه‌های دربرگیرنده تغذیه، مصرف آب، مهد کودک و مراقبت‌های بهداشتی و مدیریت محیط زیست.

۲- نیازهای اجتماعی: در سطح فردی شامل تأمین معاش از کودکی تا دوره بلوغ و جوانی، راهکارهای اجتماعی‌کردن و جامعه‌پذیری، راهکارهای کنترل، حس مشارکت، فرصت‌ها برای دریافت پاسخ مثبت، پاداش و شناسایی، هماهنگ‌کردن نیازهای فردی و اجتماعی، و در سطح اجتماعی شامل دسترسی همگان به

زندگی عبارتند از: سلامت فیزیکی، سلامت روانی، روابط و ارتباطات اجتماعی و سلامت محیط^[13].

نظریه کیت دیویس: دیویس در زمینه طبقه‌بندی نیازهای آدمی می‌گوید: برای طبقه‌بندی نیازها راه‌های گوناگونی وجود دارد، از جمله؛ ۱- احتیاجات بنیادی فیزیولوژیک یا نیازهای اولیه و ۲- احتیاجات اجتماعی و روانی که به نیازهای ثانویه معروفند. وی احتیاجات اولیه را شامل غذا، آب، خواب، میل جنسی، درجه حرارت مناسب و اطمینان از آماده‌بودن این امکانات در آینده (چیزی که مازاد نیازهای ایمنی نامیده است) می‌داند. رقابت، احترام به خود، وظیفه‌شناسی، خودپسندی، مبادله محبت و احساس تعلق در شمار نیازهای روحی ثانویه محسوب می‌شوند^[8].

نظریه براون: براون ملزومات زندگی توأم با کیفیت را در دو سطح بررسی می‌نماید: شاخص‌های کلان شامل درآمد، اشتغال، مسکن، آموزش و پرورش و سایر شرایط زندگی و محیطی. شاخص‌های خرد شامل ادراکات کلی کیفیت زندگی، تجارب و ارزش‌های فرد و معرف‌های مرتبط مانند رفاه، خوشبختی و رضایت از زندگی^[14].

نظریه هنری موری: هنری موری در یک دسته‌بندی بیست‌گانه نیازهای آدمی را بدین قرار برمی‌شمرد: ۱- خواری طلبی (نیاز به حقارت و رضا)، ۲- پیشرفت (نیاز به پیشرفت و موفقیت)، ۳- پیوندجویی (نیاز به ارتباط و مهرانگیزی)، ۴- پرخاشگری، ۵- خودمختاری، ۶- مقابله (نیاز به جبران شکست و حفظ کردن حرمت نفس و غرور در سطح بالا)، ۷- خویشتن‌پایی (نیاز به حفظ حیثیت)، ۸- دنباله‌روی، ۹- سلطه‌گری (نیاز به تسلط داشتن)، ۱۰- نمایش (نیاز به خودنمایی)، ۱۱- آسیب‌گریزی (نیاز به دوراندیشی)، ۱۲- تحقیرگریزی، ۱۳- مهرورزی (نیاز به همدردی و ناتوان‌نوازی)، ۱۴- نظم، ۱۵- بازی و تفریح، ۱۶- طرد (نیاز به دورافکندن)، ۱۷- شناخت حسی (نیاز به لذت حسی)، ۱۸- میل جنسی (نیاز به لذت جنسی)، ۱۹- مهرطلبی (نیاز به پشتیبانی و حمایت از طرف دیگران) و ۲۰- فهم (نیاز به درک حقایق)^[15].

تقسیم‌بندی برگر: برگر و همکاران، کیفیت زندگی افراد انسانی را تحت تاثیر نیازها و عملکردهای جسمی، روانی و اجتماعی تقسیم کرده‌اند که هر یک از این ابعاد خود دارای اجزایی هستند. طبق این تقسیم‌بندی، اجزای عملکرد جسمی شامل سلامت کامل و توانایی انجام کارهای عادی روزمره است. اجزای عملکرد روانی مشتمل بر وجود یا عدم وجود اضطراب، افسردگی، سازش با بیماری و درمان آن و رضایت از مراقبت ارایه‌شده به بیمار است. اجزای عملکرد اجتماعی نیز نحوه نقش‌ها، ارتباطات، تعاملات خانوادگی، ارتباط با دوستان و توانایی کار در خارج از منزل را در برمی‌گیرد^[16].

طبقه‌بندی نیازها از نظر کرونیباخ: ۱- نیاز به محبت، ۲- نیاز به مقبولیت، ۳- نیاز به تایید همگان، ۴- نیاز به استقلال و عدم وابستگی و ۵- نیاز به احترام به نفس^[17].

با توجه به مطالب مطرح‌شده، در این پژوهش سعی شده است مهم‌ترین نیازهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان شناسایی شود تا براساس این شناخت و با توجه به اولویت‌هایی که این دسته از افراد در نظر دارند بتوان در جهت سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های مناسب به‌منظور رفع نیازهای آنان و ارتقای بهزیستی، رفاه و کیفیت زندگی آنان و به‌تبع آن افزایش بهره‌وری و کارایی این افراد و در نهایت افزایش کارآمدی کل سازمان اقدام نمود. بنابراین هدف از انجام تحقیق حاضر، سنجش وضعیت موجود و همچنین بررسی نیازهای کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران در چهار بُعد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی و عوامل موثر بر آن بود.

ابزار و روش‌ها

این پژوهش توصیفی در سال ۱۳۹۳ در بین کلیه کارکنان شاغل در ادارات بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان به‌تعداد ۵۷۱ نفر انجام شد. حجم نمونه با توجه به فرمول کوکران ۲۳۰ نفر تعیین شد.

برای نمونه‌گیری نیز برای اینکه نمونه انتخاب‌شده به بهترین وجه ممکن نماینده کل جمعیت مورد مطالعه باشد و بیشترین قابلیت تعمیم‌پذیری را داشته باشد به نسبت تعداد کارکنان هر کدام از ادارات بنیاد شهید و امور ایثارگران شهرستان‌های استان خوزستان (بر حسب جنسیت) حجم نمونه آن اداره مشخص شده و نمونه‌های مورد نظر به‌صورت تصادفی انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند.

در پژوهش از هر دو روش کمی و کیفی استفاده شد و با بهره‌گیری از روش مصاحبه هدفمند و شیوه نمونه‌گیری غیراحتمالی گلوله‌برفی، مهم‌ترین شاخص‌ها و زیرشاخص‌های نیازهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی از نظر مصاحبه‌شوندگان مورد شناسایی قرار گرفت و به‌وسیله تطبیق دیدگاه آنان با دیدگاه نظریه‌پردازان مربوطه، چارچوب نظری تحقیق آماده شد. در نهایت نیز پس از تهیه پرسش‌نامه، با استفاده از روش پیمایش نسبت به جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها، از نظر نمونه مورد بررسی یعنی کارکنان ادارات بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان اقدام شد (جدول ۱).

جدول ۱) چارچوب نظری تحقیق

شاخص‌ها در حیطه نیاز مربوطه	نظریه‌پرداز مربوطه
نیازهای اقتصادی	
نیازهای مالی و معیشتی افراد	هورنکوئیست، دیوب
نیازهای مربوط به اشتغال و استخدام افراد دیوب	
نیازهای مربوط به مسکن افراد	مازلو، دیوب
نیازهای بهداشتی و درمانی	دیوب، سازمان بهداشت
نیازهای اجتماعی	
نیاز به ارتباطات اجتماعی	کرج، برگر، هورنکوئیست، مازلو، دیویس، فروم، نورمن‌مان
نیاز به امنیت اجتماعی	مازلو
نیاز به پیشرفت و ترقی	دیوب، هنری موری
نیاز به آزادی	دیوب، هنری موری
نیاز به تایید و مورد قبول واقع شدن	کرونیباخ
نیازهای فرهنگی	
نیاز به دسترسی و بهره‌وری از دستاوردهای فرهنگی	دیوب
نیاز به فراغت	دیوب، هنری موری
نیازهای روانی	
نیاز به احساس رضایت از زندگی	هورنکوئیست
نیاز به احترام و عزت نفس	مازلو، دیوب، کرونیباخ، هنری موری، کیت دیویس
نیازهای مربوط به اعتقادات و ارزش‌های شخصی	هورنکوئیست
نیاز به عدم وجود افسردگی (نشاط و شادی)	برگر
نیاز به محبت متقابل	مازلو، کیت دیویس، کرونیباخ، اریک فروم، هنری موری
نیاز به همدردی	هنری موری
نیاز به خودمختاری و استقلال	مازلو، کرونیباخ، هنری موری
نیاز به خودشکوفایی	مازلو

ابزار پژوهش، پرسش‌نامه اطلاعات دموگرافیک و پرسش‌نامه محقق‌ساخته ارزیابی وضعیت و سطح نیازمندی کارکنان بنیاد

تحلیل واریانس یکطرفه استفاده شد.

یافته‌ها

اکثریت کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان از نظر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در وضعیت متوسط و از نظر روانی در وضعیت خوب و مطلوب قرار داشتند (جدول ۲).

جدول ۲) توزیع فراوانی مطلق و نسبی (اعداد درون پرانتز درصد هستند) پاسخ کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان (۲۳۰ نفر) در مورد وضعیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی موجود

شاخص‌ها	خیلی بد	بد	متوسط	خوب	خیلی خوب
وضعیت اقتصادی	۴ (۱/۷)	۵۰ (۲۱/۷)	۱۲۱ (۵۲/۶)	۵۲ (۲۲/۶)	۳ (۱/۳)
وضعیت اجتماعی	۰	۱۵ (۶/۵)	۱۳۰ (۵۶/۵)	۸۴ (۳۶/۵)	۱ (۰/۴)
وضعیت فرهنگی	۹ (۳/۹)	۴۴ (۱۹/۱)	۹۷ (۴۲/۲)	۶۱ (۲۶/۵)	۱۹ (۸/۳)
وضعیت روانی	۰	۸ (۳/۵)	۶۶ (۲۸/۷)	۱۵۲ (۶۶/۱)	۴ (۱/۷)

اکثر نمونه‌های مورد بررسی (۸۷/۸٪) علایق و نیازمندی‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی زیادی داشتند، ۱۰/۰٪ این افراد، نیازمندی‌هایشان با توجه به چهار بُعد مورد نظر، در سطح متوسط قرار داشت و ۱/۷٪ نیز نیازمندی‌هایشان خیلی زیاد بود. هیچ کدام از افراد مورد بررسی نیازهایشان با توجه به چهار بُعد کلی، کم و خیلی کم نبود که بیانگر سطح و شدت زیاد نیازمندی گروه مورد بررسی از منظر شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی بود (جدول ۳).

شهید و امور ایثارگران بود. این پرسش‌نامه محقق‌ساخته، وضعیت موجود و سطح نیازمندی کارکنان ادارات بنیاد شهید و امور ایثارگران را در چهار بُعد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی مورد ارزیابی قرار می‌داد و پاسخگو نظر خود در مورد شاخص‌های مربوطه را در یک طیف لیکرت شش‌گزینه‌ای شامل "اصلاً"، "خیلی کم"، "کم"، "تاحدی/متوسط"، "زیاد" و "خیلی زیاد" بیان می‌کرد. نمره‌دهی در این پرسش‌نامه به این صورت بود که به گزینه "خیلی کم" نمره یک، "کم" نمره ۲، "تاحدی/متوسط" نمره ۳، "زیاد" نمره ۴ و "خیلی زیاد" نمره ۵ تعلق می‌گرفت. گزینه اصلاً به معنی عدم احساس نیاز در شاخص مربوطه بود. در نهایت با ترکیب و تجمیع نمرات و کدگذاری مجدد نمراتی که از سئوال‌ها مربوط به هر کدام از شاخص‌ها به‌دست می‌آمد، وضعیت افراد در زمینه میزان نیازمندی به آن شاخص مورد بررسی قرار می‌گرفت.

برای به‌دست‌آوردن روایی یا اعتبار پرسش‌نامه، پیش از اقدام به جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه طراحی شده در اختیار اساتید اهل فن قرار گرفت که پس از اعمال نظر و انجام برخی اصلاحات، پرسش‌نامه نهایی آماده شده و روایی یا اعتبار آن به‌وسیله اعتبار صوری (که عبارت است از تایید و اجماع نظر متخصصان و کارشناسان اهل فن در مورد روابودن ابزار اندازه‌گیری) به‌دست آمد. برای دستیابی به پایایی نیز با انجام پیش‌آزمون و با استفاده از آماره آلفای کرونباخ، همساز گویه‌ها و سازگاری درونی پرسش‌نامه بررسی و در نهایت تایید شد، بدین صورت که ضریب آلفای کرونباخ برای همه شاخص‌ها و متغیرهای مورد نظر بالای ۰/۷۰ به‌دست آمد.

به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده، از آمار توصیفی و آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون، T مستقل و آزمون

جدول ۳) فراوانی نسبی (درصد) پاسخ‌های کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان (۲۳۰ نفر) در مورد سطح نیازهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی

شاخص‌های نیاز مربوطه	نامشخص	بدون نیاز	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
نیازهای اقتصادی							
نیازهای مالی و معیشتی افراد	۳/۵	۱/۷	۲/۲	۸/۳	۴۰/۴	۲۳/۰	۲۰/۹
نیازهای مربوط به اشتغال و استخدام افراد	۲/۲	۱۳/۰	۲۳/۵	۲۸/۷	۱۱/۷	۱۰/۹	۱۰/۰
نیازهای مربوط به مسکن افراد	۰	۴/۳	۱۲/۲	۱۳/۹	۴۱/۳	۱۷/۴	۱۰/۹
نیازهای بهداشتی و درمانی	۴/۰	۱/۳	۱/۳	۲۷/۰	۳۱/۷	۲۴/۳	۱۰/۴
نیازهای اجتماعی							
نیاز به ارتباطات اجتماعی	۰	۰	۰/۴	۱/۳	۰/۹	۳۰/۹	۶۶/۵
نیاز به افزایش سطح امنیت اجتماعی	۱/۲	۲/۶	۲/۲	۳۱/۳	۳۵/۷	۲۴/۸	۲/۲
نیاز به پیشرفت و ترقی	۲/۶	۰	۰/۹	۱۶/۵	۴۶/۱	۲۱/۳	۱۲/۶
نیاز به آزادی	۶/۱	۱/۷	۳/۱	۳/۵	۲۰/۴	۴۳/۵	۲۱/۷
نیاز به تایید و مورد قبول واقع شدن	۶/۵	۰	۳/۹	۵/۳	۴۱/۳	۳۵/۲	۷/۸
نیازهای فرهنگی							
نیاز به فراغت‌های هنری	۰	۷/۴	۲۰/۰	۲۳/۵	۳۳/۹	۱۱/۳	۳/۹
نیاز به فراغت‌های عملی	۱/۸	۱۳/۹	۲۳/۹	۲۰/۹	۲۱/۷	۱۱/۳	۶/۵
نیاز به فراغت‌های فکری	۰	۰/۴	۷/۴	۷/۰	۴۱/۷	۳۳/۵	۱۰/۰
نیاز به سایر فعالیت‌های فرهنگی	۱/۲	۸/۷	۱۵/۷	۱۷/۸	۳۴/۸	۱۸/۳	۳/۵
نیازهای روانی							
نیاز به احساس رضایت از زندگی	۰	۰/۹	۰	۴/۳	۲۲/۲	۴۵/۲	۲۷/۴
نیاز به احترام و عزت نفس	۱/۷	۰	۰/۴	۴/۳	۲۲/۲	۳۸/۳	۳۳/۰
نیاز به داشتن اعتقادات و ارزش‌های شخصی	۱/۳	۰	۰	۰	۳/۹	۲۲/۶	۷۲/۲
نیاز به عدم افسردگی (نشاط و شادی)	۲/۶	۰	۰	۰/۴	۱۷/۰	۴۴/۸	۳۵/۲
نیاز به محبت متقابل	۰	۰	۰/۴	۱/۳	۰/۹	۳۰/۹	۶۶/۵
نیاز به همدردی	۰/۴	۰	۰	۰/۹	۱۲/۲	۵۴/۸	۳۱/۷
نیاز به خودمختاری و استقلال	۳/۰	۰/۹	۶/۱	۴۴/۸	۳۷/۸	۷/۴	۰
نیاز به خودشکوفایی	۳/۵	۰	۰	۰/۹	۴۱/۳	۴۰/۴	۱۳/۹

زیرشاخص‌های مورد نظر آنها، در نهایت سطح نیازمندی‌های این افراد را به بدین صورت توصیف شد:

نیازهای اقتصادی: تنها ۱۷٪ نمونه مورد بررسی از نظر نیازهای مالی و معیشتی، خود را اصلاً نیازمند ندانستند و مابقی افراد، یعنی ۹۴/۸٪ خود را نیازمند دانستند. ۸۴/۸٪ خود را به پیشرفت و ارتقای شغلی نیازمند و ۱۳/۰٪ خود را بی‌نیاز از این مساله دانستند، البته شدت فراوانی این نیاز در بین اغلب جمعیت مورد مطالعه چندان زیاد نبود و سطح نیاز کم، بیشترین فراوانی را داشت. ۹۵/۷٪ کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان، تهیه مسکن مناسب‌تر را یکی از دغدغه‌ها و نیازهای خود معرفی کردند و تنها ۴/۳٪ چنین نیازی را حس نکرده و از شرایط مسکن موجود خود ابراز رضایت کامل داشتند. اکثر قریب به اتفاق افراد مورد بررسی، یعنی ۹۴/۷٪، نیازمند تامین هزینه‌های بهداشتی و درمانی خود و خانواده بودند، ۱۳٪ نیز خود را در این مساله بی‌نیاز دانستند. در مجموع سطح نیازهای اقتصادی کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان به ترتیب فراوانی به صورت ۳۸/۷٪ در سطح متوسط، ۲۳/۹٪ در سطح کم، ۱۹/۶٪ در سطح زیاد، ۳/۹٪ در سطح خیلی زیاد و ۱/۷٪ در سطح خیلی کم ارزیابی شد.

نیازهای اجتماعی: ۱۰۰٪ پاسخگویان خود را نیازمند پیوستگی با دیگران و ارتباطات اجتماعی ذکر کردند و شدت این احساس نیاز نزد آنان بالا بود. بدین صورت که ۹۷/۴٪ پاسخگویان نیاز به پیوستگی و ارتباطات اجتماعی را در خود زیاد و خیلی زیاد دانستند. ۹۶/۲٪ افراد افزایش امنیت اجتماعی را یکی از دغدغه‌ها و نیازهای خود بیان کردند، ۲/۶٪ نیز امنیت خود را کامل دانسته و خود را بی‌نیاز از افزایش امنیت اجتماعی معرفی نمودند. البته غالب آنانی که نیازمند به افزایش سطح امنیت اجتماعی خود بودند، این نیاز را در سطح متوسط و پس از آن در سطح کم احساس می‌کردند. به استثنای ۲/۶٪ پاسخگویان که پاسخ مشخصی به نیاز به پیشرفت و ترقی ندادند، مابقی آنان یعنی ۹۷/۴٪، نیاز به پیشرفت و ترقی را از جمله نیازمندی‌های خود گزارش کردند. از میان پاسخگویان، ۹۲/۲٪ به مقوله آزادی و افزایش آن هم در سطح سازمان و هم در سطح جامعه اعلام نیاز کردند و تنها ۱/۷٪ خود را نیازمند افزایش آزادی‌های بیشتر برنشمردند. همه کسانی که با توجه به شاخص‌های مورد نظر برای نیاز به تایید و مورد قبول واقع شدن از جانب دیگران مورد ارزیابی قرار گرفتند، این نیاز را در خود احساس می‌نمودند. تنها ۶/۵٪ افراد به گویه‌های مربوط به این نیاز پاسخ مشخصی ندادند و ۹۳/۵٪ مابقی خود را به مورد تایید و قبول واقع شدن از جانب دیگران نیازمند دانستند. سطح نیاز احساس شده در این زمینه نیز متوسط رو به بالا بود. در مجموع، سطح نیازهای اجتماعی کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان به ترتیب فراوانی به صورت ۴۱/۷٪ در سطح زیاد، ۴۰/۰٪ در سطح متوسط، ۱/۷٪ در سطح خیلی زیاد و ۱/۷٪ در سطح کم ارزیابی شد.

نیازهای فرهنگی: شاخص‌ها، تولیدات و دستاوردهای فرهنگی با توجه به تقسیم‌بندی دومازیدر تحت عناوین فراغت‌های هنری (شامل مواردی چون بازدید از مناظر طبیعی و آثار تاریخی، نمایشگاه‌ها، موزه‌ها و بناهای یادبود، شرکت در جشن‌های مختلف، رفتن به سینما، تئاتر، کنسرت موسیقی، نقاشی کردن، نواختن و موارد مشابه)، فراغت‌های عملی (شامل مواردی چون کارهای دستی، باغبانی، سفال‌سازی، سوزن‌دوزی و موارد مشابه) و فراغت‌های فکری (شامل مواردی چون مطالعه روزنامه، مجلات،

میانگین سنی پاسخگویان ۴۲/۱۲±۷/۰۹ سال در دامنه ۲۱ تا ۶۰ سال بود. اکثر نمونه‌های مورد مطالعه، مرد، متأهل، دارای تحصیلات لیسانس و در وضعیت استخدامی رسمی بودند. بین سن، جنسیت و وضعیت تاهل با سطح کلی نیازمندی کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان رابطه‌ای مشاهده نشد ($p>0.05$)، اما بین میزان تحصیلات ($p=0.006$) و وضعیت استخدامی ($p=0.0001$) با سطح نیازمندی کارکنان رابطه معنی‌دار وجود داشت، به این صورت که با افزایش میزان تحصیلات، سطح نیازمندی افزایش می‌یافت و کسانی که از نظر وضعیت استخدامی در مراتب پایین‌تری قرار داشتند، احساس نیاز بیشتری داشتند (جدول ۴).

جدول ۴) توزیع فراوانی ویژگی‌های دموگرافیک و میانگین آماری نمرات سطح نیازمندی کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان به تفکیک ویژگی‌های دموگرافیک (۲۳۰ نفر)

متغیرهای دموگرافیک	تعداد	درصد	نمرات سطح نیازمندی
گروه سنی			
۲۰-۳۰ سال	۴۲	۱۸/۳	۲۳۲/۱۴±۲۲/۱۰
۳۰-۴۰ سال	۵۴	۲۳/۵	۲۴۲/۰۶±۱۲/۰۱
۴۰-۵۰ سال	۸۳	۳۶/۱	۲۳۸/۱۷±۳۸/۳۰
۵۰-۶۰ سال	۵۱	۲۲/۲	۲۳۰/۴۵±۲۹/۱۱
جنسیت			
زن	۴۸	۲۰/۹	۲۳۴/۶۰±۱۶/۰۸
مرد	۱۸۲	۷۹/۱	۲۳۵/۲۷±۱۶/۳۸
وضعیت تاهل			
متاهل	۲۰۶	۸۹/۶	۲۳۲/۱۱±۱۶/۳۰
مجرد	۲۴	۱۰/۴	۲۳۵/۳۶±۲۱/۶۳
سطح تحصیلات			
زیر دیپلم	۱۰	۴/۳	۲۲۹/۹۷±۱۷/۲۸
دیپلم	۶۶	۲۸/۷	۲۴۰/۴۷±۱۳/۳۰
دانشجوی فوق‌دیپلم	۳	۱/۳	۲۲۴/۰۰±۱۶/۲۸
فوق‌دیپلم	۲۵	۱۰/۹	۲۲۴/۹۶±۱۰/۲۵
دانشجوی لیسانس	۱۴	۶/۱	۲۳۱/۲۳±۱۹/۲۳
لیسانس	۸۷	۳۷/۸	۲۳۵/۰۳±۱۱/۱۱
دانشجوی فوق‌لیسانس	۱۲	۵/۲	۲۳۵/۵۴±۱۵/۲۴
فوق‌لیسانس و بالاتر	۱۳	۵/۶	۲۳۳/۹۶±۳۲/۷۴
وضعیت استخدامی			
رسمی	۱۶۵	۷۱/۷	۲۳۲/۲۰±۱۷/۶۵
قراردادی	۳۳	۱۴/۳	۲۵۱/۶۱±۱۴/۳۳
پیمانی	۱۶	۷/۰	۲۳۴/۲۸±۱۶/۷۰
سایر (ساعتی، پروژه‌ای و غیره)	۱۶	۷/۰	۲۳۴/۱۶±۱۶/۷۳

همچنین بین وضعیت اقتصادی ($r=-0.774$)، وضعیت اجتماعی ($r=-0.439$)، وضعیت فرهنگی ($r=-0.253$) و وضعیت روانی ($r=-0.487$) کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان و سطح کلی نیازمندی آنها همبستگی معکوس و معنی‌دار مشاهده شد ($p=0.0001$). بدین ترتیب هر چه کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان، از وضعیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی مناسب‌تری برخوردار باشند، نیازمندی‌های کلی آنها کمتر است، و بالعکس، هر چه وضعیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی آنان ضعیف‌تر باشد، نیازهای کلی آنان در چهار سطح اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی نیز بالاتر است.

بحث

در مجموع، پس از بررسی ۴ دسته نیاز اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان و توصیف و تحلیل هر دسته از این نیازها و مصادیق و

از محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به طولانی‌شدن فرآیند دریافت آمار تعداد کارکنان اشاره نمود که علی‌رغم انعقاد قرارداد انجام پژوهش با اداره کل بنیاد شهید و امور ایثارگران خوزستان، دریافت این آمار به‌سہولت انجام نشد. همچنین می‌توان به تعدد شهرستان‌های استان و زمان‌بر بودن انجام پیمایش و دریافت اطلاعات اشاره کرد.

پیشنهاد می‌شود با توجه به نتایج به‌دست‌آمده در زمینه سطح نیازهای کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران در ابعاد مختلف، تدابیر لازم و مقتضی توسط مسئولان برای برطرف‌نمودن نیازهای این افراد و رسیدن به سطح مطلوب رضایت‌مندی اتخاذ شود.

نتیجه‌گیری

اکثریت کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران از نظر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در وضعیت متوسط و از نظر روانی در وضعیت خوب و مطلوب قرار دارند. نیازمندی‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی اکثر افراد در سطح زیاد است و هیچ‌کدام از افراد نیازهایشان کم و خیلی‌کم نیست که بیانگر سطح و شدت زیاد نیازمندی گروه مورد بررسی از منظر شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی است. میزان تحصیلات، وضعیت استخدامی و وضعیت موجود اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی از عوامل موثر بر سطح نیازمندی کارکنان هستند.

تشکر و قدردانی: از تمامی افرادی که در انجام این پژوهش به ما کمک کردند، قدردانی و تشکر می‌شود.

تاییدیه اخلاقی: قبل از انجام پژوهش، رضایت تمامی شرکت‌کنندگان اخذ شد.

تعارض منافع: موردی از سوی نویسندگان بیان نشده است.

منابع مالی: پژوهش حاضر با حمایت مالی اداره کل بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان انجام شده است.

منابع

- 1- Macarov D. Social welfare: structure and practice. 1st edition. Jaghataei MT, Hemati F, translators. Los Angeles: SAGE Publications; 1995.
- 2- Fitzpatrick T. Welfare theory. 2nd edition. Homayoonpur H, translator. London: Palgrave Press; 2011.
- 3- Atghiya N. Needs assessment of different groups of Iranian Women in general sports. Res Sport Sci. 2007;5(17):15-31. [Persian]
- 4- Fathi Vajargah K. Educational needs (patterns and techniques). Tehran: Ayizh Publication; 2002. [Persian]
- 5- Rabinz S. Organizational behavior, concepts, theories, applications. Parsaeiyan A, Arabi SM, translators. Tehran: Publications Office of Cultural Research; 2008. [Persian]
- 6- Feyzi T. Principles of organization and management. 16th edition. Tehran: Payam-e-Noor University Press; 1995. [Persian]
- 7- Alvani SM. The relationship between some of the organization's problems and its lack of satisfaction. 2000;1(3):1-8. [Persian]

کتاب مختلف و گوش‌کردن به رادیو و تماشای تلویزیون) بود که کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان، از منظر برخورداری از شاخص فراغت‌های هنری و عملی در وضعیت نه‌چندان مطلوب قرار داشتند، ولی در زمینه فراغت‌های فکری از وضعیت مطلوب‌تری نسبت به دو مقوله هنری و عملی برخوردار بودند.

نیازهای فرهنگی و هنری احساس‌شده توسط کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان، به ترتیب اولویت و میزان فراوانی پاسخ‌پاسخگویان بدین قرار بود: ۱- تماشای تلویزیون، گوش‌دادن به رادیو و استفاده از اینترنت، ۲- بازدید از مناظر طبیعی، آثار تاریخی، موزه‌ها و بناهای یادبود، ۳- مطالعه کتب مختلف، روزنامه، مجلات و سایر فعالیت‌های فکری، ۴- شرکت در جشن‌ها و مراسم‌های مختلف، ۵- شرکت در نمایشگاه‌های کتاب و مراجعه به کتابفروشی‌ها، ۶- انجام کارهای دستی، باغبانی و موارد مشابه، ۷- شرکت در نمایشگاه‌های مختلف فرهنگی، هنری و علمی و ادبی، ۸- نقاشی‌کردن، موسیقی‌نواختن و موارد هنری مشابه، ۹- شرکت در سخنرانی‌ها، سمینارها و کنفرانس‌های علمی و ادبی، ۱۰- رفتن به تئاتر و سینما و کنسرت موسیقی.

نیازهای روانی: ۹۹/۱٪ افراد مورد بررسی، احساس رضایت از زندگی و افزایش آن را یکی از دغدغه‌ها و نیازهای خود دانستند و تنها ۰/۹٪ چنین نیازی را در خود حس نکردند. ۱/۷٪ افراد، پاسخ مشخصی به گویه‌های مربوط به بررسی نیاز به احترام و عزت نفس ندادند و همه افرادی که به این مقوله پاسخ گفتند، خود را به مورد احترام واقع‌شدن و داشتن عزت نفس نیازمند دانستند که شدت این نیاز بالا بود و ۷۱/۳٪ نیازمندی خود را در این زمینه زیاد و خیلی‌زیاد گزارش نمودند. نیاز به داشتن اعتقادات و ارزش‌های شخصی و مذهبی، از جمله شدیدترین نیازهایی بود که کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان آن را جزء نیازمندی‌های خود احساس و اعلام نمودند. بدین صورت که ۹۸/۷٪ به این مقوله احساس نیاز کرده و ۱/۳٪ مابقی نیز جزء مقادیر نامعلوم بودند. بیشترین فراوانی در میان پاسخگویان نیز مربوط به گزینه خیلی‌زیاد و پس از آن نیز گزینه زیاد بود. هیچ‌کدام از پاسخگویان، نیاز به اعتقادات و ارزش‌های شخصی و مذهبی را کم، خیلی‌کم و اصلاً ندانستند. همه پاسخگویانی که به مقوله نیاز به شادی و نشاط بیشتر پاسخ مشخص دادند، خود را به نشاط و شادی و افزایش آن نیازمند دانستند. هیچ‌کدام از پاسخگویان این نیازمندی را در سطح خیلی‌کم و اصلاً بیان نکردند. ۱۰۰٪ پاسخگویان خود را به محبت متقابل نیازمند گزارش کردند و میزان و شدت این نیازمندی در سطح بالایی قرار داشت، بدین صورت که ۹۷/۴٪ آنان، سطح نیاز خود را زیاد و خیلی‌زیاد دانستند. ۹۹/۶٪ نیز به همدردی متقابل نیازمند بودند. ۹۶/۱٪ به خودمختاری و داشتن استقلال احساس نیاز کرده و فقط ۰/۹٪ این نیاز را در خود حس نمی‌کردند. گزینه کم، بیشترین فراوانی را در میان پاسخ‌ها داشت و پس از آن نیز گزینه متوسط دارای بیشترین فراوانی بود. همه پاسخگویانی که پاسخ صحیح و روشنی ارائه دادند، خود را به خودشکوفایی و تحقق خویشتن (تحقق و شکوفاساختن استعدادها و توانایی‌های خویش) نیازمند اعلام کردند و هیچ‌کدام از پاسخگویان خود را به این مقوله بی‌نیاز ندانستند. در مجموع، سطح نیازهای روانی و معنوی کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خوزستان به‌صورت ۸۰/۰٪ در سطح زیاد، ۱۲/۶٪ در سطح خیلی‌زیاد و ۷/۴٪ در سطح متوسط ارزیابی شد.

- the Iranian version. J Sch Public Health Ins Public Health Res. 2006;4(4):1-12. [Persian]
- 14- Farokhi J. Quality of life and its effective factors (supervisors of households living in Tehran) [Dissertation]. Tehran: Allameh Tabataba'i University; 2007. [Persian]
- 15- Schultz D, Schultz SA. Personality theories. Seyyed Mohammadi Y, translator. Tehran: Virayesh Press; 2011. [Persian]
- 16- Salman N, Ghasemi I, Salahshorian A, Haghani H. Comparative study on the quality of life amongst asthmatic boys and girls aged between 7-17 in Zanzan. Cardiovascular Nurs J. 2012;1(1):24-9. [Persian]
- 17- Cronbach LJ. Educational Psychology. New Yourk: Harcourt Co.; 1954.
- 8- Rahimi Nik A. Theories of need and motivation. Tehran: Islamic Azad University Press; 1995.
- 9- Hornquist J. Insulin-pentreatment: QOL and metabolic control retrospective intra-group evaluations. Diabets Res Clin Pract. 1996;10(2):1-6
- 10- Diub SC. Renovation and development: Search for alternative templates. Movasaghi SA, translator. Tehran: Ghomes Press; 1998.
- 11- White WF. Organization behavior. Illinois: Richard D. Irwin; 1969.
- 12- Korch R. One in the community. Sana'I M, translator. Tehran: Zavvar Press; 1998. [Persian]
- 13- Nejat S, Montazeri A, Holakouie Naieni K, Mohammad K, Majdzadeh SR. The World Health Organization quality of Life (WHOQOL-BREF) questionnaire: Translation and validation study of